

# Resume

## Natura 2000 område nr. 226 Svanemose

### Områdebeskrivelse

Svanemosen har et areal på ca. 175 ha, hvoraf de ca. 112 ha er statsejede. Svanemosen er en af de få tilbageværende højmoser i Østjylland. Mosen fremstod som en nedbrudt højmose med dominans af blåtop og birk i alle aldre og var under udvikling i retning af skovbevokset tørvemose. Den store højmoseflade var tillige delvist afvandet. Et EU-LIFE genopretningsprojekt, påbegyndt i 2005 i den statsejede del af området, har hævet vandstanden i en del af mosen, og der er ryddet godt 70 ha opvækst, især birk.

Der findes mindre områder med aktiv højmose centralt i området. Mod vest findes flere større brunvandede søer opstået ved tørvegravning. En lang række mindre områder med overfladisk tørvegravning/-skrælning er nu udviklet til hængesæk med hvid næbfrø. Mosen omkranses af en ringkanal i anselig dybde. Adskillige drænledninger og -grøfter afleder vand fra mosen til Vonsild Å. I randen af mosen findes en træbevokset lagg-zone med gammel birk.

### Vigtigste naturværdier

I områder med aktiv højmose er naturtypens karakteristiske tue-højlestuktur intakt. Området er af stor botanisk betydning på grund af den store forekomst af især skovbevoksede tørvemoser, men også nedbrudte højmosepartier og brunvandede søer er godt repræsenterede.

Arter som stor kærguldsmed, grøn mosaikguldsmed og birkemus er fundet for nylig i Svanemosen, og sortspætte er nyindvandret. Af andre fredede arter kan nævnes snog og hugorm. Den truede art højmose-mosaikguldsmed samt grøn kobbervandnymfe, der kun er fundet få steder i Danmark, er registreret i området.

Svanemosen er udpeget som genbevaringsbevoksning for dunbirk, formålet er at sikre den genetiske variation og særpræget i bestande af naturligt forekommende træer.

### Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Sure overdrev, hængesæk og rigkær er truet af fragmentering. Det gælder for alle de kortlagte naturtyper i Natura 2000-området, at de er negativt påvirket af luftbåret kvælstof. Alle de lysåbne naturtyper samt småsøer der bl.a. fungerer som levested i området er påvirket af tilgroning. Dette gælder særligt arealerne med aktiv højmose og nedbrudt højmose.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyperne forringes eller ødelægges, f.eks. ved fjernelse af dødt træ, jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden.

De invasive arter kæmpe-bjørneklo og rød hestehov er registreret i området.

### Målsætning og indsats

Den overordnede målsætning for området er, at Svanemosen genskabes som aktiv højmosse. Områdets funktion som levested for stor kærguldsmed prioriteres, og dette sikres i det omfang, at det er foreneligt med genskabelse af aktiv højmosse.

Områdets naturtyper sikres en god naturtilstand, og området's økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Indsatsen vil overvejende dreje sig om at genskabe den mest hensigtsmæssige hydrologi, og at sikre en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, således at tilgroning med græsser og vedplanter reduceres. Levesteder for stor kærguldsmed sikres, og invasive arter bekæmpes.

Det vurderes at det påbegyndte naturgenopretningsprojekt løfter indsatsen i 1. planperiode for genopretningen af aktiv højmosse.

### Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
<b>Rydning, fjernelse af uønsket opvækst</b> Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
<b>Forbedring af hydrologi</b> Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
<b>Ekstensiv drift</b> Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
<b>Sikring af arealer</b> Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
<b>Reducere forstyrrelser</b>				X
<b>Forbedring/sikring af levesteder</b> Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder			X	

<b>Sammenkædning af naturarealer</b>  Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.				X
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--	---